

Aan de Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Auteur

[Redacted]

TER BESLISSING

Datum

5 december 2024

Kenmerk

DGA-PAV / 95879744

nota

Stand van zaken handhavinginstrumentarium
Zaaizaad- en plantgoed wet 2005 (Zpw) en
Landbouwkwaliteitswet en aanpassing Zpw

Kopie aan

Bijlage(n)

Parafenroute

[Redacted signature area]

Aanleiding

Aan de Kamer zijn twee toezeggingen gedaan. Eén betreft het informeren over de voortgang van het handhavinginstrumentarium van de diensten op basis van de Landbouwkwaliteitswet (Lkw) en de Zaaizaad- en plantgoedwet 2005 (Zpw). De andere betreft de wijziging van de Zpw voor wat betreft het procesrecht van het kwekersrecht. Met deze brief informeert u de Kamer over de voortgang met betrekking tot beide onderwerpen

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de brief en deze te ondertekenen.

Kernpunten

- In 2022-2023 is door het onderzoeksbureau Kwink een evaluatie uitgevoerd van het handhavinginstrumentarium van de diensten opgenomen in de Lkw en Zpw. De aanbevelingen uit het rapport Kwink zijn gericht op het versterken en uitbreiden van het handhavinginstrumentarium van de diensten.
- In 2024 is gericht gekeken naar de instrumenten tuchtrecht en bestuurlijke boete. In een eerder nota is uw ambtsvoorganger akkoord gegaan met het voorstel het tuchtrecht voor Bloembollenkeuringsdienst (BKD), Kwaliteit en Controle Bureau (KCB) en Centraal Orgaan KwaliteitsZaken (COKZ) te behouden en op het terrein van de diensten Nederlandse Algemene Keuringsdienst (NAK), Naktuinbouw en Skal een

bestuurlijke boete in te richten. Dit wordt in de bijgevoegde brief ook aan de Tweede Kamer gemeld.

- Tot slot geeft u een planning aan voor het wetsvoorstel.
- Voor wat betreft de wijzigingen van het kwekersrecht heeft u per brief van 11 september 2024 (Kamerstukken II, 36410-XIV, nr. 103) aangegeven de mogelijkheid tot vernietiging van het kwekersrecht met terugwerkende kracht te zullen regelen overeenkomstig het UPOV-verdrag. U brengt de Zpw hiermee in lijn met het verdrag.
- In deze brief geeft u aan dat u de Raad voor plantenrassen (hierna: Raad) ook de mogelijkheid zal geven zelfstandig een kwekersrecht te laten intrekken.
- Er is overwogen om het gehele procesrecht van het kwekersrecht te herzien om de toegang tot de bestuursrechter goed te regelen. Dit heeft parallelen met een wijziging van de Rijksoctrooiwet die momenteel wordt voorbereid. U wordt geadviseerd deze wijziging van de Rijksoctrooiwet af te wachten alvorens op dit punt de Zpw te herzien. De planning van het wetsvoorstel is daarom herzien.
- Tot slot geeft u de planning aan voor het wetsvoorstel, waarbij u aangeeft dat het tijdpad betreffende het procesrecht van het kwekersrecht gericht is op 2026 in plaats van 2025 (hetgeen per abuis is gemeld in uw brief aan de Kamer van 8 november jl).

Toelichting

Wijziging Zpw inzake kwekersrecht

Voor wat betreft het kwekersrecht heeft de rechter geoordeeld dat de bestuursrechter niet bevoegd is over kwekersrechtelijke zaken te oordelen. Het is daarom niet mogelijk te regelen dat de Raad zelf een kwekersrecht via een besluit kan intrekken (er zou dan geen rechtelijke toetsing mogelijk zijn). Indien de Raad ontdekt dat een kwekersrecht ten onrechte is verleend, is het echter wenselijk dat de Raad dit ook zelf kan herstellen. Het alternatief is dat gewacht zal moeten worden totdat het kwekersrecht door een ander bedrijf wordt aangevochten. Hierdoor kan een onterecht verleend kwekersrecht onnodig lang blijven bestaan. Ook levert dit reputatieschade op voor de Raad. Vooralsnog wordt daarom geregeld dat de Raad intrekking kan vorderen via de civiele rechter.

Toegang tot de meer laagdrempelige bestuursrechter in kwekersrechtelijke zaken wordt dus voorlopig niet geregeld. De Minister van Economische Zaken bereidt momenteel een wijziging van de Rijksoctrooiwet voor, waarin dit ook een rol speelt. Vanwege de combinatie van een bestuursrechtelijke naast een civielrechtelijke rechtsgang (over inoudelijk dezelfde materie) is hierover discussie met Justitie en Veiligheid. Dit kan leiden tot kritiek van de Raad voor de Rechtspraak en de Raad van State. Zodra deze besluitvorming over de Rijksoctrooiwet is afgerond, én het mogelijk is gebleken ook de bestuursrechter bevoegd te maken voor intellectueel eigendom, zal een volgende wijziging van de Zpw worden voorbereid waarin dit ook geregeld zal worden voor het kwekersrecht. Naar verwachting zal dit niet eerder dan medio 2026 zijn.